

SIİRT-MADENKÖY BAKIR YATAĞI BİN YILDAN BERİ ÇALIŞTIRILYOR

Ahmet Kartalkanat^a

^a*MTA Genel Müdürlüğü, Ankara*

(kartalkanat@hotmail.com)

ÖZ

Siirt-Madenköy Bakır yatağını tarihlendirme çalışmaları kapsamında yapılan saha araştırmasında, eski işletme kalıntılarına ait olup yüzeyden alınan tahkimat parçasından ve rezerv sondajda kesilen eski galerilerin 94. ve 101. metrelerinden alınan tahkimat parçaları üzerinde ¹⁴C yaşlandırma analizi uygulanmış, tahkimat parçalarından bu bölgede kullanılan ağaç türleri saptanmaya çalışılmıştır. Yüzeyden alınan tahkimat parçasının ağaç cinsi belirlenememiş olup ¹⁴C radyometrik yaşı M.S. 770 ile 1020 yılları arasında bulunmuştur. Bu yaş aralığına bakıldığında, bölgenin Bizans döneminde işletildiği anlaşılmaktadır.

Sahada yapılan rezerv sondajının 94. m'sinden alınan tahkimat parçasının ¹⁴C yaşlandırma analizinde parçanın yaşı M.S. 1040 ile 1270 yılları arasında gelmiş olup ağacın cinsi ceviz olarak tayin edilmiştir. Bu tarihler 11. ve 13. yüzyılları, yani Selçuklu hakimiyetinin başladığı ve devam ettiği dönemi göstermektedir.

Aynı sondajın 101. m'sinde kesilen eski galeriye ait tahkimat parçasının ¹⁴C radyometrik yaşı M.S. 1030 ile 1220 yılları arasında, ağaç cinsi ise çınar olarak belirlenmiştir. Bu yaş aralığı, bölgede hakim olan Selçuklular dönemine karşıt gelmektedir.

Yüzeyden alınan tahkimat parçaları daha eski tarihsel dönemi, sondajın kestiği iki ayrı galerinin tahkimatları ise daha yeni bir tarihsel dönemi işaret etmektedir. Bu yaş ilişkisine bakıldığında, bölgede cevher üretiminin önce yüzeyde başladığı, daha sonraları galeri sürülerek yeraltında devam ettiği savunulabilir. Aynı yaş ilişkileri gözetildiğinde, mevcut radyometrik yaş verileri baz kabul edildiğinde Siirt- Madenköy Bakır Yatağının Bizans ve Selçuklular döneminden itibaren başladığı ve bunları takip eden Osmanlılar döneminde de işletmenin devam ettiğini söylemek yerinde olacaktır. Nihayet bu maden yatağı günümüzde de halen işletilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Siirt-Madenköy, antik tahkimat parçaları, C-14 radyometrik yaşlandırma

THE SİİRT-MADENKÖY COPPER MINE HAVE BEEN OPERATED FOR 1000 YEARS

Ahmet Kartalkanat^a

^aGeneral Directorate of Mineral Research and Exploration, Ankara
(kartalkanat@hotmail.com)

ABSTRACT

Inclusions of the ancient mining works of Siirt-Madenköy were collected to date the ancient mine. Both surficial wooden samples and samples from the boreholes in 94th and 101th meters depth were used for radiometric C-14 dating. In addition, the genera of these wooden pieces were also investigated. The genus of the surficial wooden sample was not recognized, however the radiometric ¹⁴C analysis result is between 770 and 1020 A.C. This date interval is the Byzantium period of the Anatolia.

The wooden sample from the 94th meter of the borehole was identified as walnut tree and reflected between 1040 and 1270 A.C. radiometric ¹⁴C age. These 11th and 13th centuries are the beginning of the Seljukian period in Anatolia. Another borehole sample, taken from 101th meter was identified as plane tree and the radiometric ¹⁴C age is between 1030 and 1220 A.C., which is the same period with other wooden sample in 94th meters.

The surficial wooden samples are older than the borehole wooden samples. Based on this age relationship, the ore was first started to have been operated at the surface, and then continued underground. This ore deposit was probably started to be mined during the Byzantium Era, and continued in the Seljukian and Ottoman periods. It has been mined by the Republic of Turkey until now.

Keywords: Siirt-Madenköy, ancient mines, wooden samples, C-14 radiometric dating